

Mitä hyötyä dataekosysteemeistä on niiden jäsenille ja mitkä ovat verkostojen tarpeet?

Kyselytutkimuksen tulokset julki

19.9.2023 klo 8.30-9.30

Ohjelma

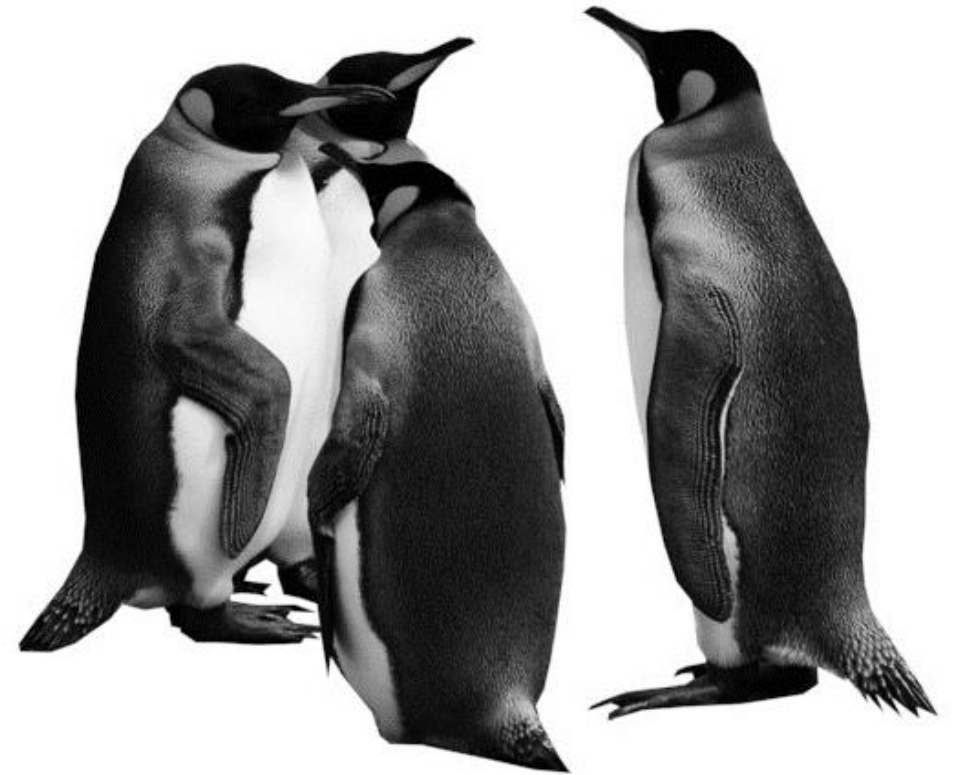
- 8.30 Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
-
- 8.35 Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
- 8.55 Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
- 9.10 Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25 Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 9.30 Tilaisuus päättyy**

**Miksi Sitra teki Dataa
hyödyntävien
ekosysteemien ja
verkostojen kehitysaste
-kyselytutkimuksen?**

Mikä on dataekosysteemi?

Dataekosysteemi tai -verkosto on usean yhteistyökumppanin verkosto, jossa on mukana vähintään kolme organisaatiota, joilla on yhteinen tavoite, ja jotka jakavat dataa keskenään.

Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa?

- Ekosysteemien liiketoimintamalleissa arvonluontimahdollisuudet ovat suuremmat kuin perinteisessä arvoketju-maailmassa
 - Uusi liiketoiminta
 - Toiminnan nopea skaalaus
 - Suuremmat kyvykkyydet
 - Uudet ja paremmat tuotteet ja palvelut
 - Prosessien ja toimintojen optimointi
 - Kulujen vähentäminen
 - Parempi joustavuus ja resilienssi
- Yhdessä voidaan saavuttaa enemmän kuin yksin!

Ohjelma

- 8.30** **Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 8.35** **Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
-
- 8.55** **Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
- 9.10** **Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25** **Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 9.30** **Tilaisuus päättyy**

Yleistä tutkimuksesta

Tutkimuksen tavoite ja toteutus

- Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa dataa hyödyntävien ekosysteemien ja verkostojen kehitystasetta Suomessa ja luoda kokonaiskuvaa niiden kehittämisestä.
- Kyselytutkimuksella selvitettiin mm.
 - 1) miten dataa hyödyntävät suomalaiset ekosysteemit ja verkostot toimivat, sekä mikä niiden kehitystaso ja tarpeet ovat
 - 2) mitä hyötyjä datan jakamisesta on verkoston tai ekosysteemin toimijoille
 - 3) mitä arvoa dataekosysteemit tai -verkostot luovat
 - 4) millainen on ekosysteemien ja verkostojen hallintamalli
- Kohderyhmän muodostivat yritykset ja organisaatiot, jotka toimivat datan jakamisen verkostossa tai ekosysteemissä.
- Tutkimus toteutettiin sähköpostikyselynä sekä puhelinhaastatteluina touko-kesäkuussa 2023. Tutkimus koostui 111 vastauksesta, joista puhelinhaastatteluja oli 64.

Ekosysteemitiedot

Miksi ekosysteemi on perustettu? N=105

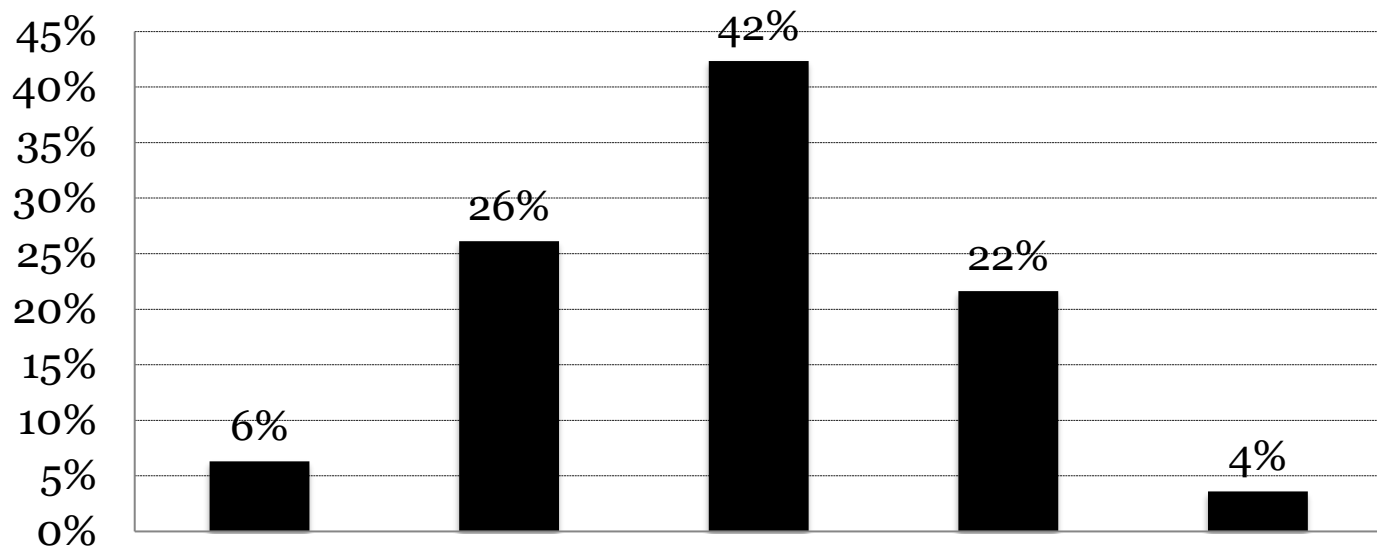
Otteita avoimista:

- Teollinen tarve.
- Helpottamaan yritysten välistä yhteistyötä, toimimaan tämän osaamisalueen markkinoijana.
- Huomattiin tarve tuoda toimijoita yhteen että syntyisi uusia innovaatioita ja ideoita.
- Kehitetään uusia palveluita ja tuotteita terveydenhuollon tarpeisiin dataa hyödyntämällä.
- Yhteistyön lisäämiseksi terveysalan TKIO-toiminnassa.
- Luulen että toimialan ja käytänteiden edistämiseksi. Reilun työelämän ja harmaan talouden ehkäisemiseksi.
- Vaikuttavuuden lisäämiseksi
- Kiinteistöjen energiatehokkuuden ja vastuullisuuden parantaminen. Tiedon helpompi saatavuus, tiedon laadun ja ajantasaisuuden parantaminen. Eri järjestelmien yhteensovittaminen kokonaisuuden hallitsemiseksi ja optimoimiseksi.
- Näemme että Suomen datatalous ei ole vielä päässyt edes lapsen kenkiin. Paljon voitettavaa on vielä.
- Pystyttäisiin tarjoamaan mahdollisimman laaja-alaisesti erilaisia liiketoiminta-prosesseja tukevaa IT palvelua, sekä pystytään keräämään niistä tietoa.

- Ekosysteemit on perustettu moneen eri tarpeeseen.
- Tarpeisiin kuuluu mm. innovointi, yhteistyö, vaikuttaminen yhteiskuntaan.
- Myös datan hyödyntäminen on erikseen mainittu ekosysteemin perustamisen syynä.

Datan käytön vaiheet

Missä vaiheessa olette datan ja kumppanuuksien hyödyntämisessä? N=111

Vaihe 1

Vaihe 1

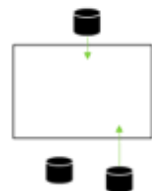
Vain sisäistä dataa

Vaihe 2

Vaihe 2

Ulkoista ja avointa dataa

Tiedon myyjä sanelee säännöt

Vaihe 3

Vaihe 3

Tiedon jakamista

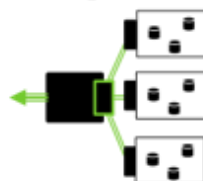

Organisaatioiden muodostama löyhä verkko tarvitsee sääntöjä ja palveluita

Vaihe 4

Vaihe 4

Tietopohjaisia yhteisiä palveluita

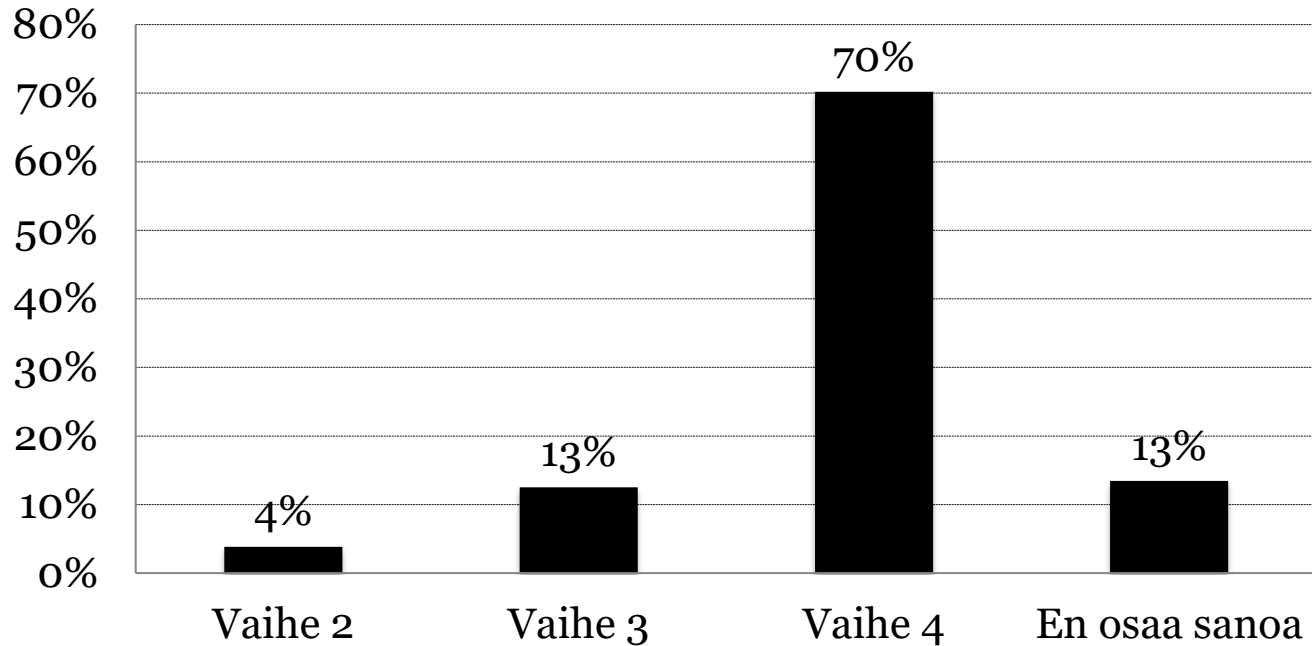

Dataverkostoissa yhteiset palvelut, säännöt ja toimintamallit

En osaa sanoa

- 64% vastaajista muodostaa datan jakamisen verkoston tai kehittää tietopohjaisia yhteisiä palveluja
- 4% vastaajista ei osannut kertoa datan jakamisesta ekosysteemissään
- 6% vastaajista käytti vaan organisaation sisäistä dataa
- 26% vastaajista käytti myös ulkoista ja avointa dataa
- Vaiheet 1 ja 2 ovat organisaation sisäistä tekemistä. Vaiheet 3 ja 4 ovat ekosysteemistä kehitystä.

Mihin vaiheeseen tähtäätte? N=111

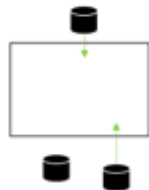
Vaihe 1

Vain sisäistä dataa

Vaihe 2

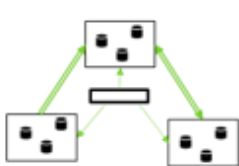
Ulkoista ja avointa dataa

Tiedon myyjä sanelee säännöt

Vaihe 3

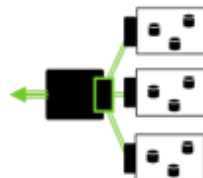
Tiedon jakamista

Organisaatioiden muodostama löyhä verkko tarvitsee sääntöjä ja palveluita

Vaihe 4

Tietopohjaisia yhteisiä palveluita

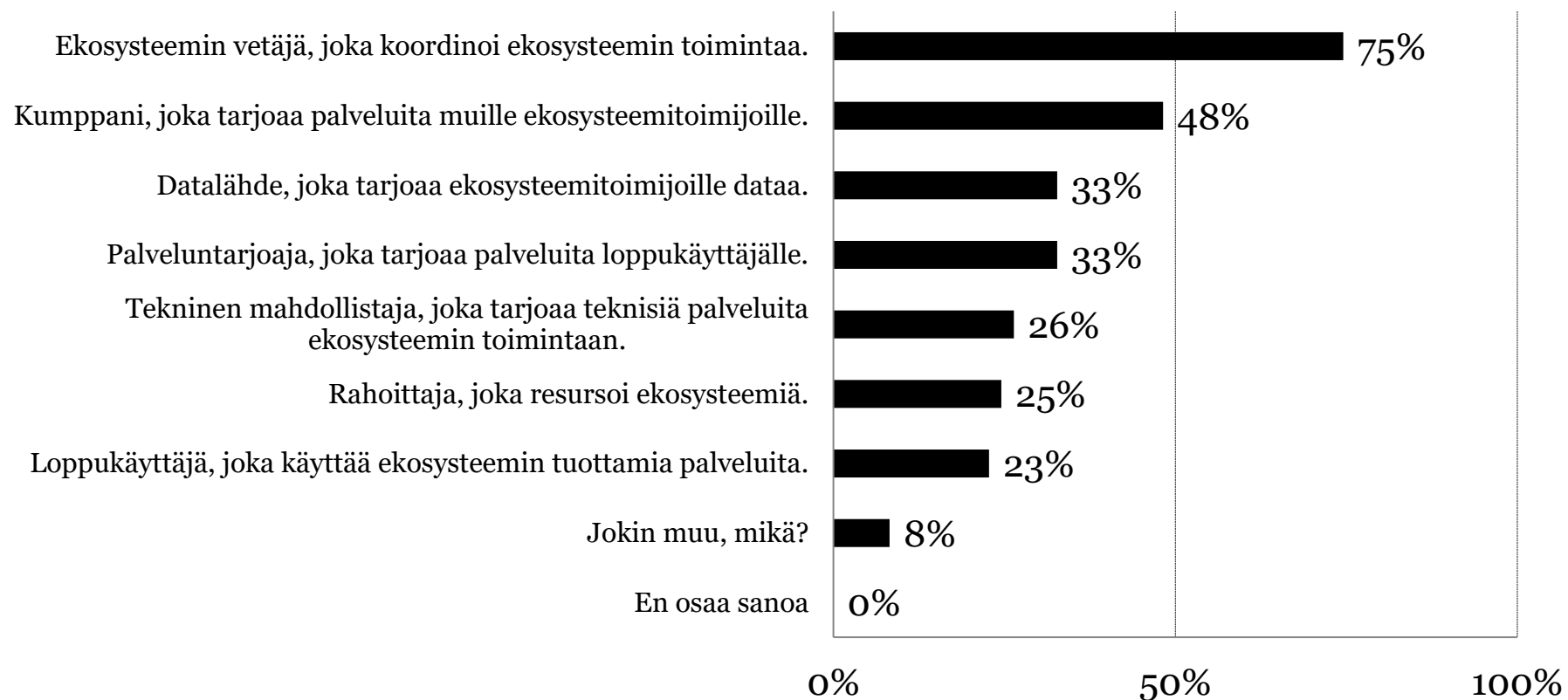
Dataverkostoissa yhteiset palvelut, säännöt ja toimintamallit

- Vastaajilla on korkeat tavoitteet datan jaossa ekosysteemeissä. 70% vastaajista tähtää kehittämään tietopohjaisia yhteisiä palveluja
- Jopa 13% vastaajista ei osannut sanoa mihin vaiheeseen tähdätään datan jaossa ekosysteemeissä

Datan jakaminen ekosysteemissä

Edustamasi organisaation päärooli mainitsemassasi ekosysteemissä? N=110

(Voit valita useita)

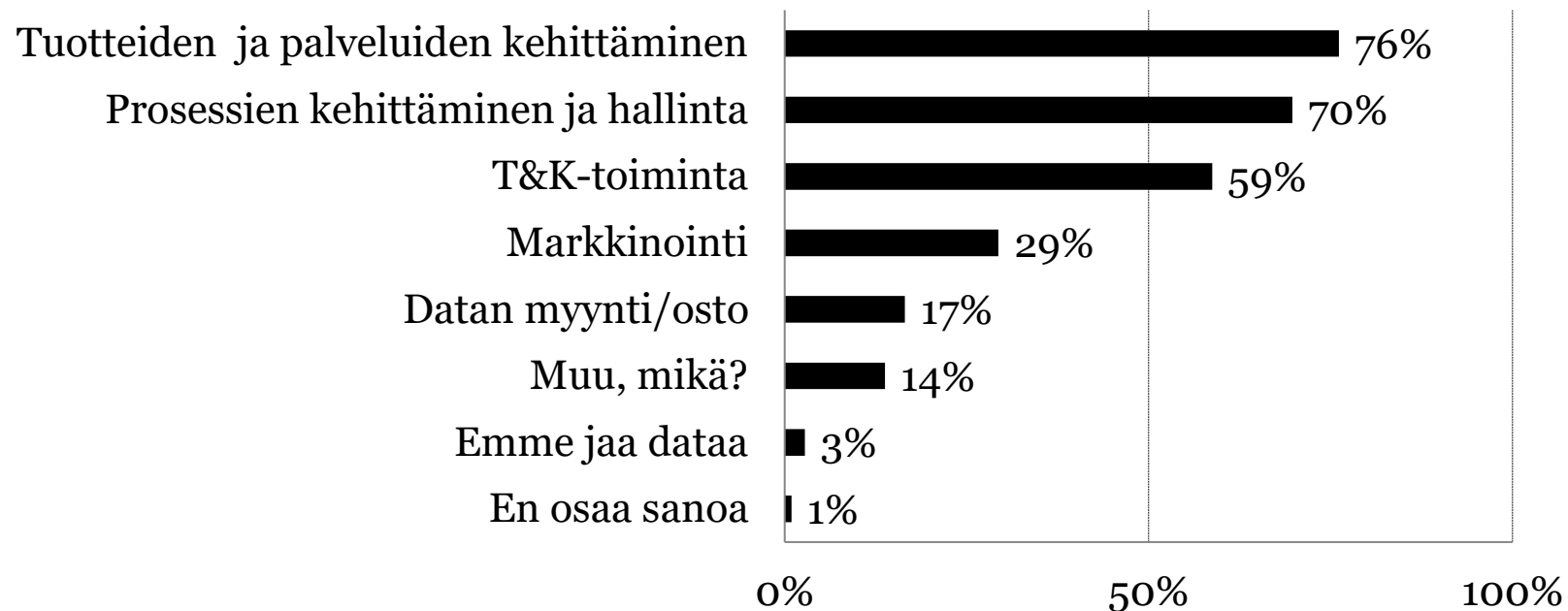

- Vastaajat edustavat kattavasti erilaisia rooleja ekosysteemeissä
- Yleisin rooli vastaajilla oli ekosysteemin vetäjä
- Muita yleisiä rooleja olivat kumppani, datalähde ja palveluntarjoaja loppukäyttäjälle

Jokin muu, mikä?
Tutkimusyhteistyö
Sparraus
Muu yhteistyökumppanuus
Koulutukset
Tiedottaminen

Syyt datan jakamiseen ekosysteemissä? N=109

(Voit valita useita)

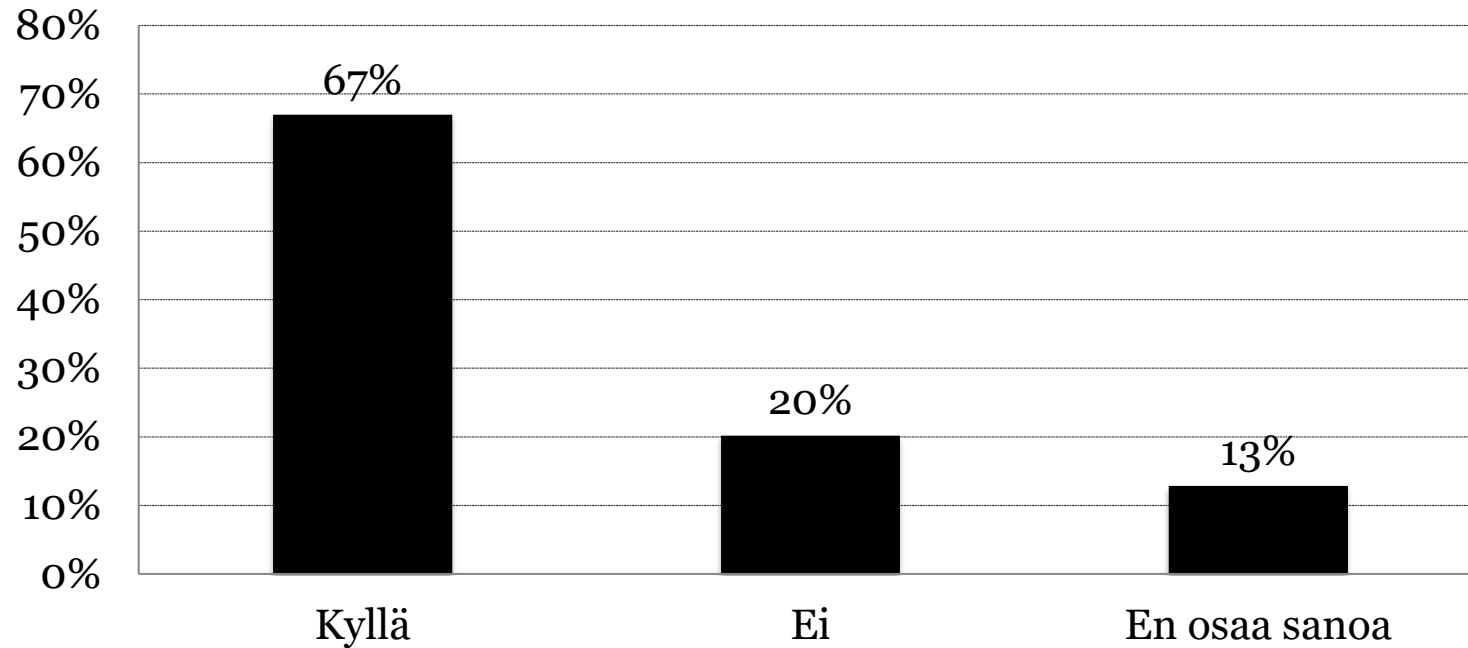
- Syyt datan jakamiseen kuvaavat havainnollisesti erilaisten ekosysteemien erilaisia rooleja
- Yleisimmät rooli vastaajilla olivat tuotekehitys, prosessikehitys ja tutkimustoiminta
- Myös datan myynti/osto nähtiin erillisenä syynä datan jakamiseen

Muu, mikä?

Tiedolla vaikuttaminen ja johtaminen
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus
Systeeminen muutos arvoketjussa
Tiedon ja luottamuksen lisääminen

Onko datan jakamisesta syntynyt tuloksia/konkreettisia (liike)toimintahyötyjä?

N=109

- Datan jakamisesta nähtiin olevan paljon hyötyä (67% vastaajista)
- Toisaalta myös epävarmojen/negatiivisten vastausten osuus oli suuri (33%)

Millaisia tuloksia/konkreettisia (liike)toimintahyötyjä on syntynyt datan jakamisesta?

Otteita avoimista:

- Olemme saaneet uusia asiakkuuksia ja kumppanuuksia.
- Uusien palveluiden kehittäminen.
- Syntynyt liiketoimintaa.
- Datan jakaminen on tuottanut runsaasti uutta tietoa ja ymmärrystä
- Oman organisaation puolesta voin vain vastata, prosessien tehostumista ja parempaa palvelua ja tarkempaa diagnostiikkaa.
- Oma tietämys, lisääntynyt ymmärrys.
- Konkreettisia pilotteja ja hankkeita.
- Löytyy uusia liiketoimintamahdollisuuksia, ja löytyy kumppaneita.
- Liikevaihtoa ja tuottoja
- Uusia toimijoita on saatu mukaan toimialalle. Uusia palveluita ollaan kehittämässä. Tiedolla johtamista on edistetty. Merkittävimmät liiketoimintahyödyt tulevat todennäköisesti vasta vuosien päästä.
- uusien tietolähteiden käyttöönotto, datan tuottaminen yhteisten suositusten pohjalta, eri organisaatioiden yhteiset T&K-hankkeet

- Datan jaolla on nähty saavan monia hyötyjä, mm. uusia asiakkuuksia, mahdollisuutta palveluiden kehittämiseen sekä prosessien kehittymistä
- Tärkeä havainto on myös datan rooli uuden liiketoiminnan synnyttäjänä, itsenäisenä tuotannontekijänä

Millaiset sopimukset ohjaavat datan käyttöä, jakamista ja uudelleenkäyttöä ekosysteemissä? N=94

Ekosysteemin sopimuksissa määritellään oikeudet käyttää tietoja läpinäkyvästi ja tavalla, joka tarjoaa hyvän tasapainon eri toimijoiden (mukaan lukien tiedon tarjoajien ja loppukäyttäjien/yksityishenkilöiden) välillä.

Ekosysteemin sopimuksissa määritellään oikeudet käyttää tietoja, kaikkien osaa ottavien organisaatioiden edut huomioiden.

Sopimukset tietojen käyttöoikeuksista ovat olemassa, mutta ne eivät hyödytä kaikkia ekosysteemitomijoita tasapuolisesti.

Muutamia toimijoiden kahdenvälisiä sopimuksia.

Ei sopimuksia

- Datana jakoa ohjaavia sopimustyyppijä oli käytössä useita
- 26% vastaajilla ei ollut lainkaan sopimuksia tai ne katsottiin epätasa-arvoisiksi toimijoita kohtaan
- Yleisin vastaustyyppi oli kahdenväliset sopimukset (33%)
- 40% vastaajista näkivät sopimustensa olevan oikeudenmukaisia ja kattavia

Ekosysteemin toimintakyky

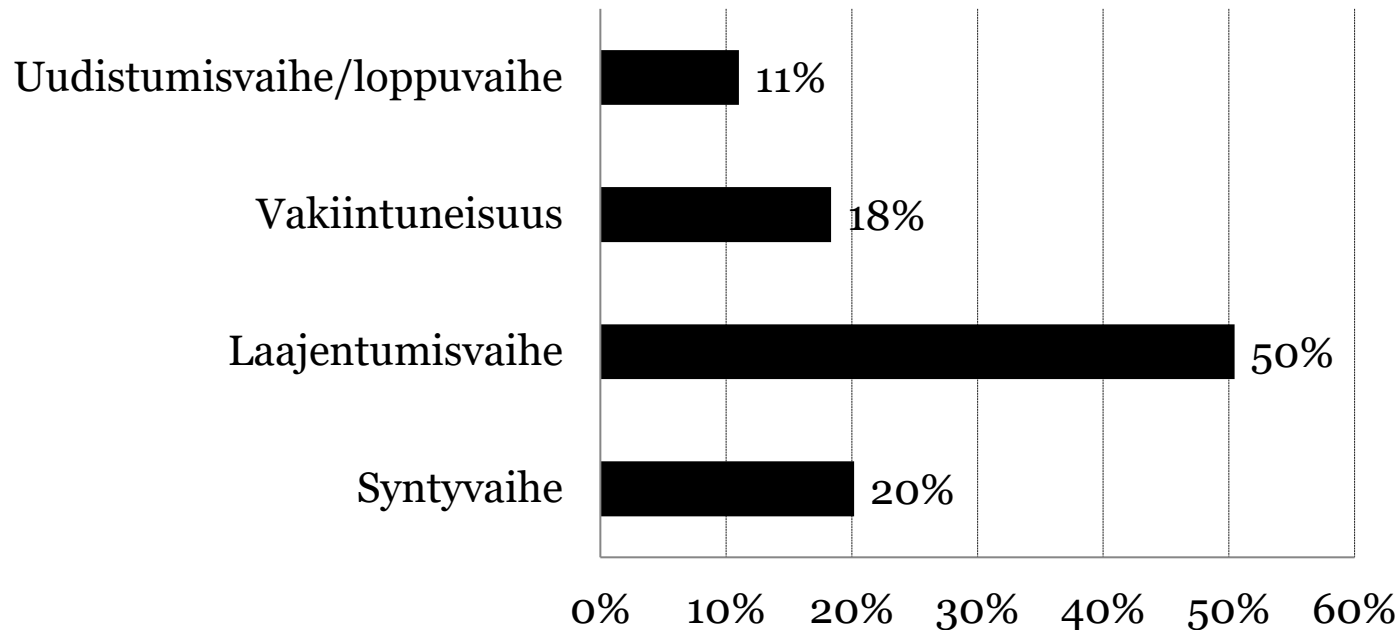
Arvioi ekosysteemin toimintakykyä

N=94

- Ekosysteemin toimintakyky nähtiin kokonaisuutena hyvänä
- Vastaajat näkivät ekosysteeminsä toimintakyvyn tehokkaana (41% vastaajista), kohtuullisena (52% vastaajista), heikkona (5%)

Missä vaiheessa näet ekosysteemisi olevan? N=109

- Ekosysteemit edustavat eri kehitysvaiheita
- Yleisin vaihe oli laajentumisvaihe (50%)
- Syntyvaiheen ekosysteemejä oli 20%, vakiintuneita 18% ja uudistumis-/loppuvaiheen ekosysteemejä 11%

Mitkä ovat suurimmat haasteet ekosysteemin kehittymiselle? (1-3 tärkeintä)

- 1. mainittu:**
- 1. Rahoitus ja sen puute**
 - 2. Dataan, sen jakamiseen ja laatuun liittyvät haasteet**
(5 mainintaa)
 - 3. Resurssit**
 - 4. Intressiristiriidat**

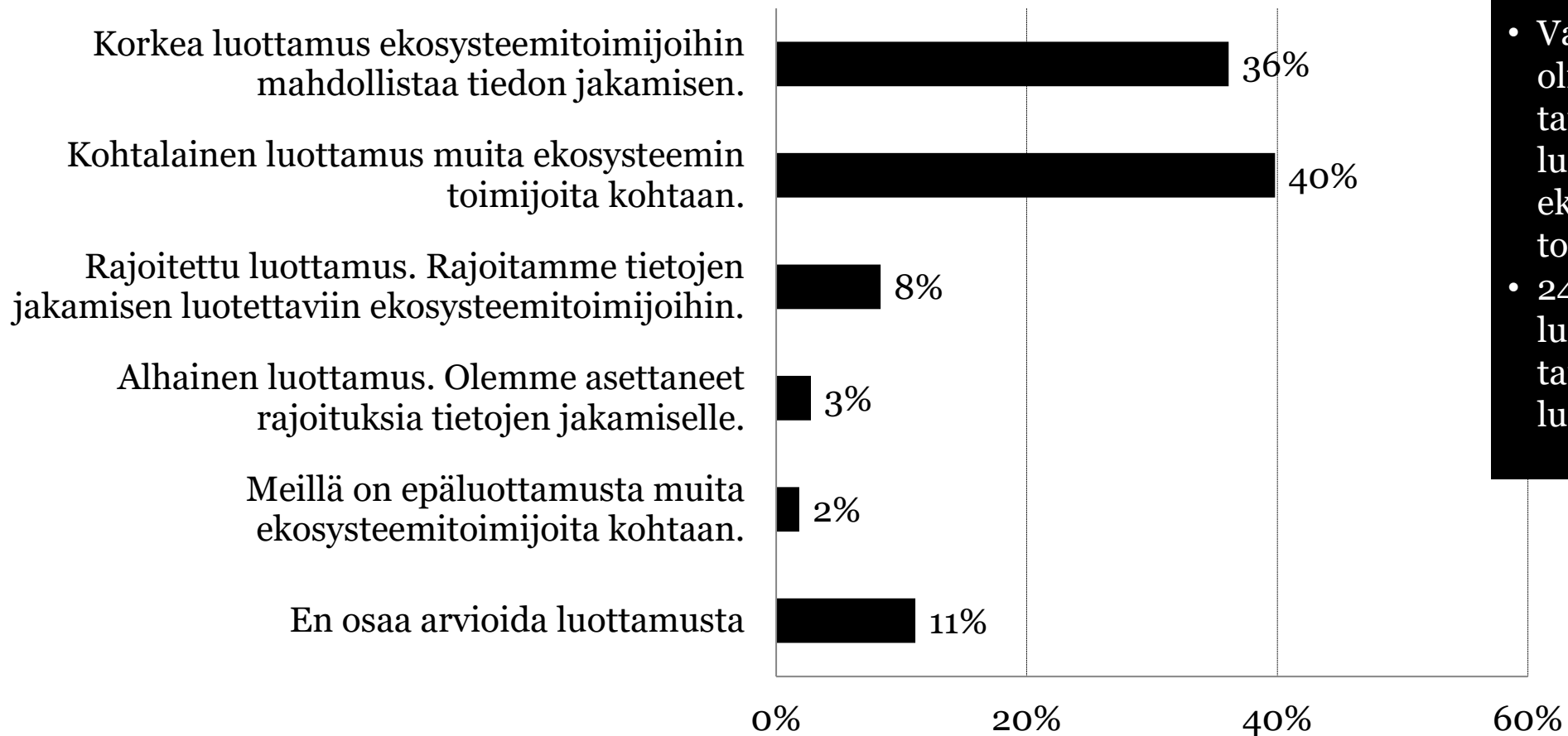
Kaikki maininnat (1., 2. ja 3. mainitut yhdistetty):

- 1. Rahoitus ja sen puute**
- 2. Dataan, sen jakamiseen ja laatuun liittyvät haasteet**
- 3. Lainsäädäntöön liittyvät haasteet**
- 4. Intressiristiriidat, ymmärryksen ja resurssien puute**

- Ekosysteemien suurimmat haasteet kehittymiseen liittyen ovat hallintamalli, datan jako sekä arvontuotantoon liittyvät intressiristiriidat
- Rahoitus nähtiin yleisenä puutteena

Miten koette luottamuksen ekosysteemissä?

N=108

- Valtaosalla vastaajista oli joko korkea (36%) tai kohtalainen (40%) luottamus ekosysteemin toimijoihin
- 24% vastaajista koki luottamuksen heikoksi tai ei osannut arvioida luottamusta

Kuinka seuraatte tai mittaatte menestystä ekosysteemissä? N=107

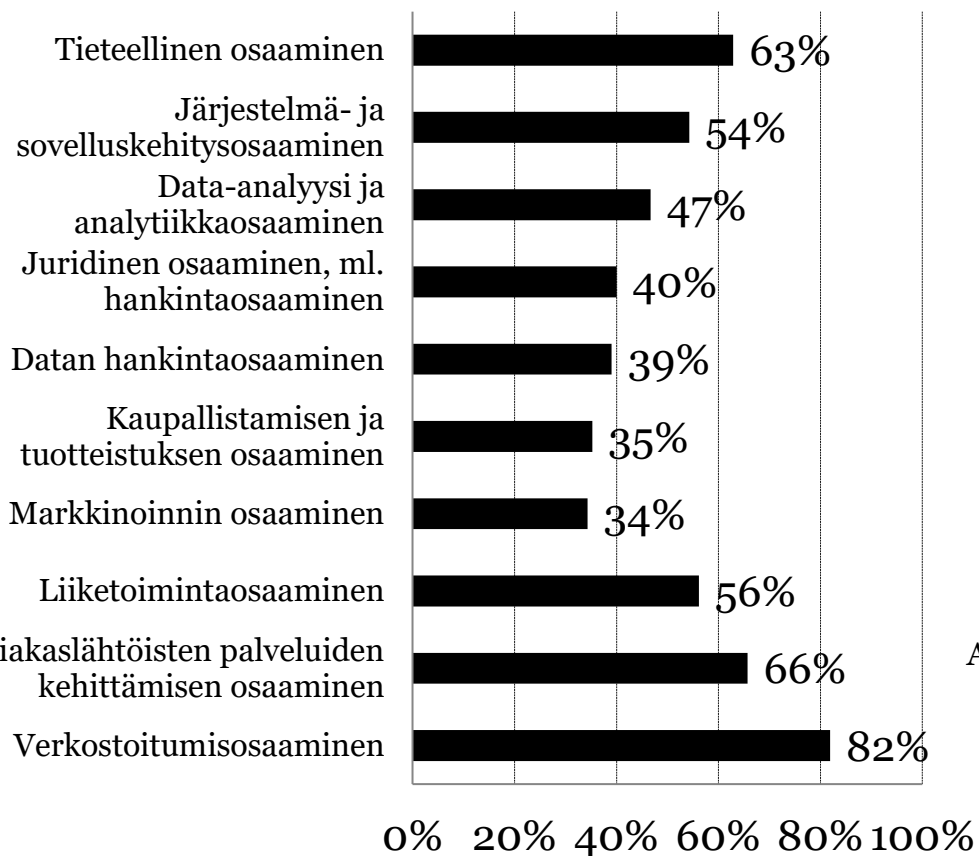
(Voit valita useita)

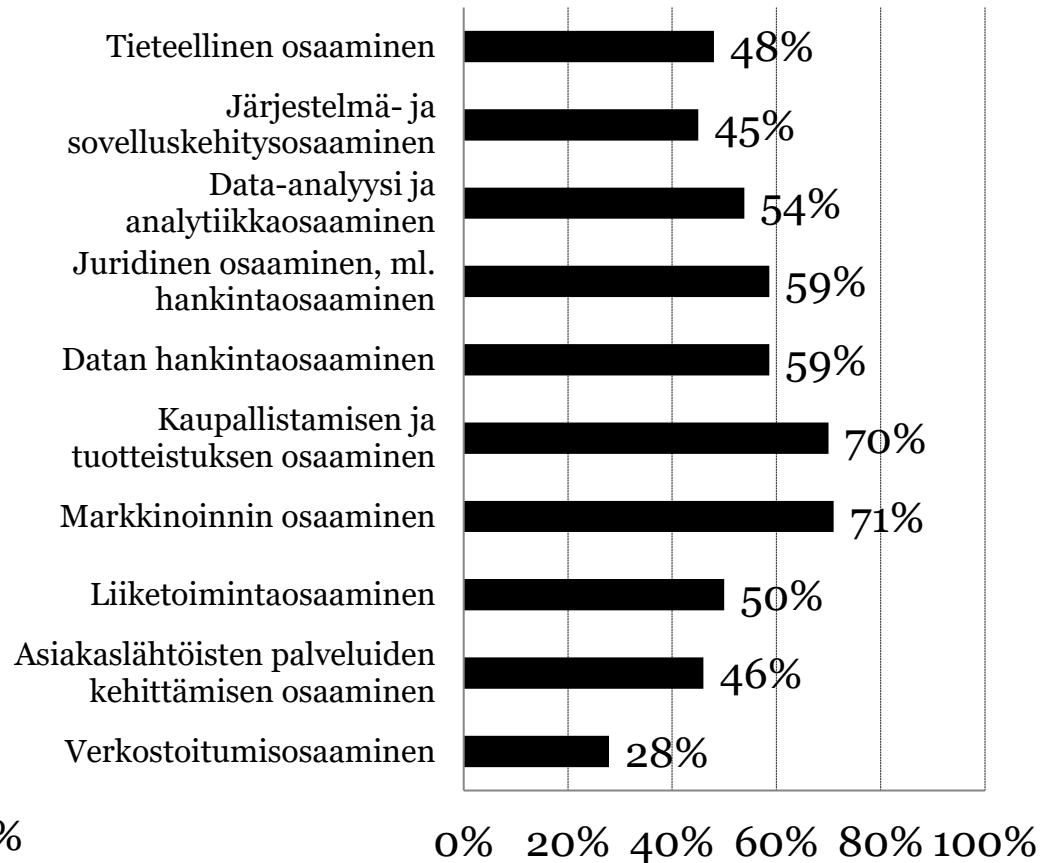
- Yleisimmin vastaajat seurasivat menestystä vain omassa organisaatiossaan (50%)
- 47% vastaajista keskusteli onnistumisesta muiden toimijoiden kanssa
- 29% vastaajilla oli käytössä ekosysteemitason työkaluja
- Edistyksellisillä toimijoilla oli käytössään yhteiset suorituskykymittarit
- Iso osa (15%) vastaajista ei toisalta osannut sanoa mittaamisesta tai eivät mitanneet menestystä

Arvioi seuraavia osaamistekijöitä ekosysteeminne näkökulmasta, mitkä ovat vahvuuksianne ja mitkä vaativat kehitystä. Voit valita yhtä aikaa myös molemmat.

Vahvuudet, N=105

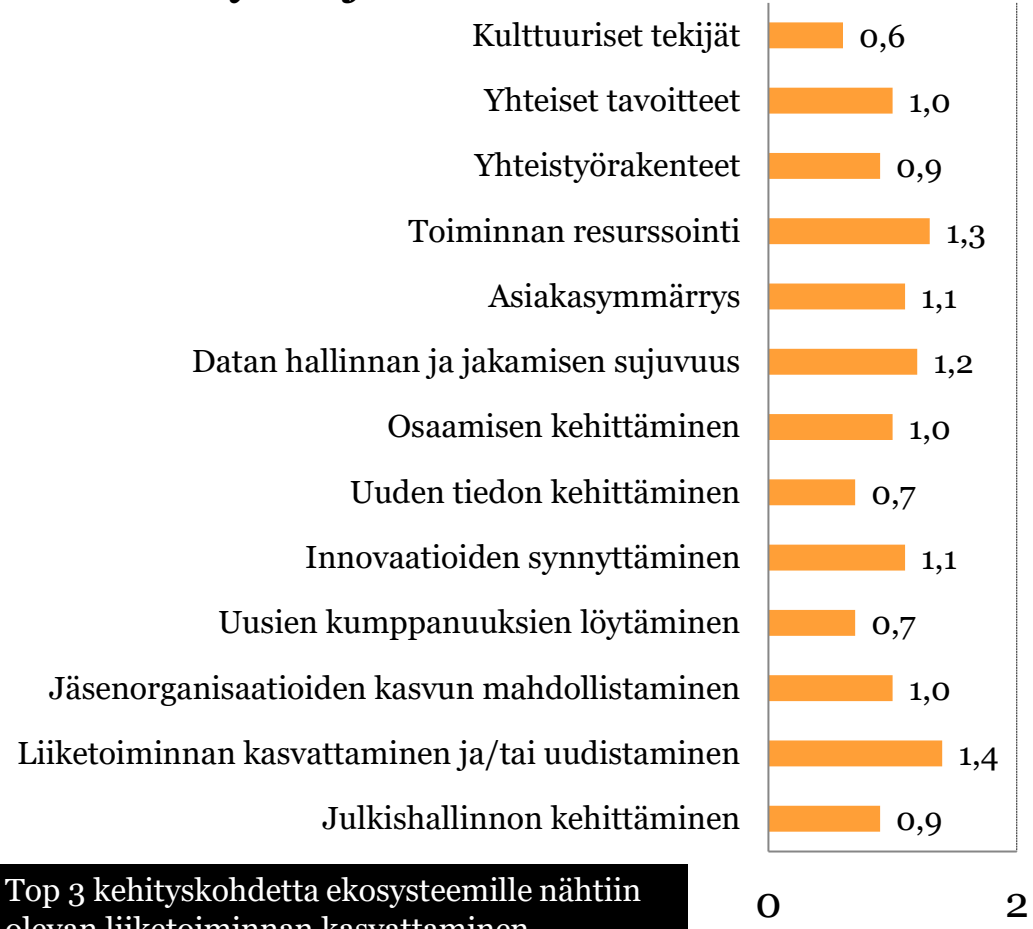
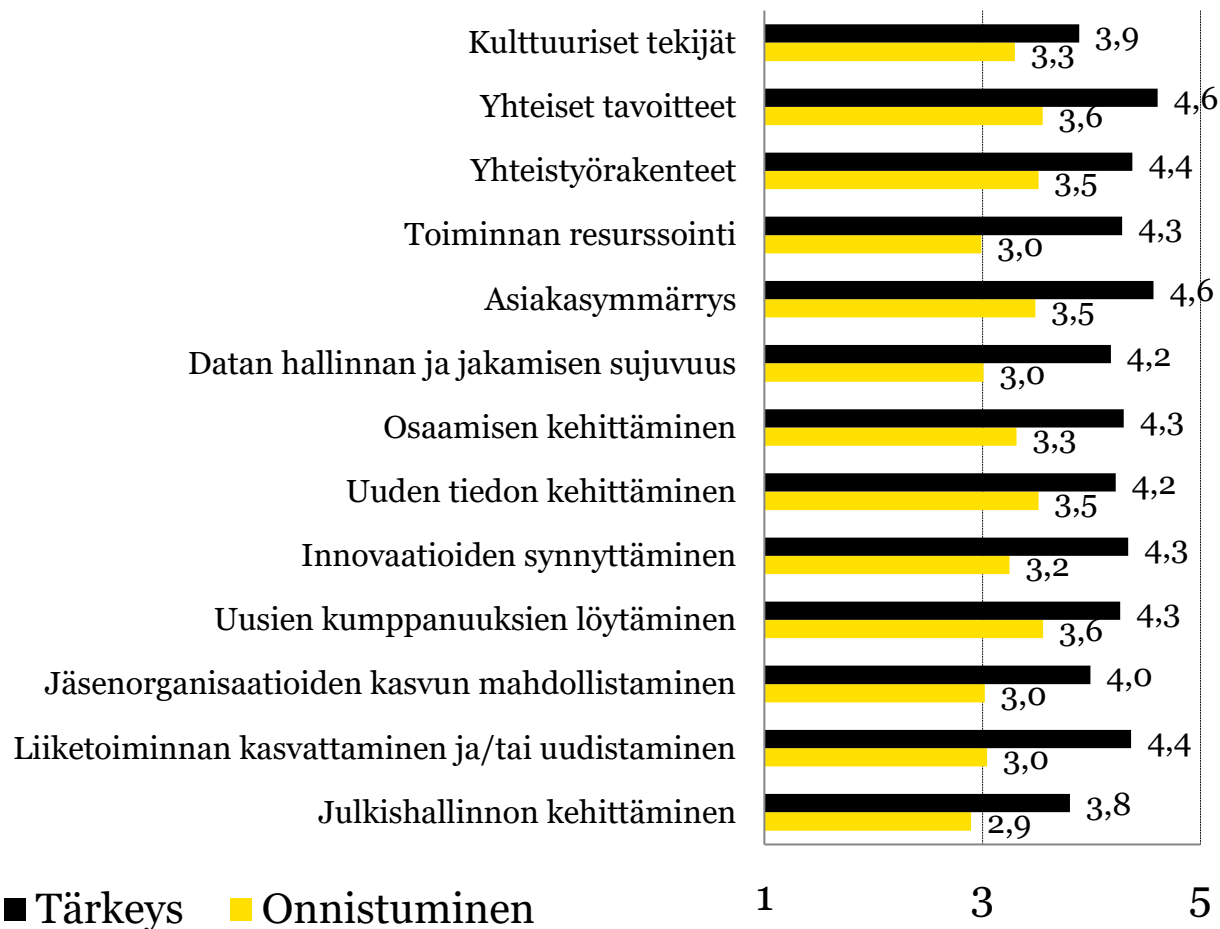
Kehitystä vaativat, N=103

- Hajonta sekä vahvuuksissa että kehitystä vaativissa osaamistekijöissä suurta
- Top 3 vahvuutta nähtiin olevan verkostoitumisosaaminen, asiakaslähtöisten palveluiden kehittämisen osaaminen sekä tieteellinen osaaminen
- Markkinointi ja kaupallistaminen nähtiin suurimmiksi kehityskohteiksi

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä ekosysteeminne toiminnalle ja kuinka hyvin näet niiden nykyisin onnistuneen?

Tärkeyden ja onnistumisen välinen erotus

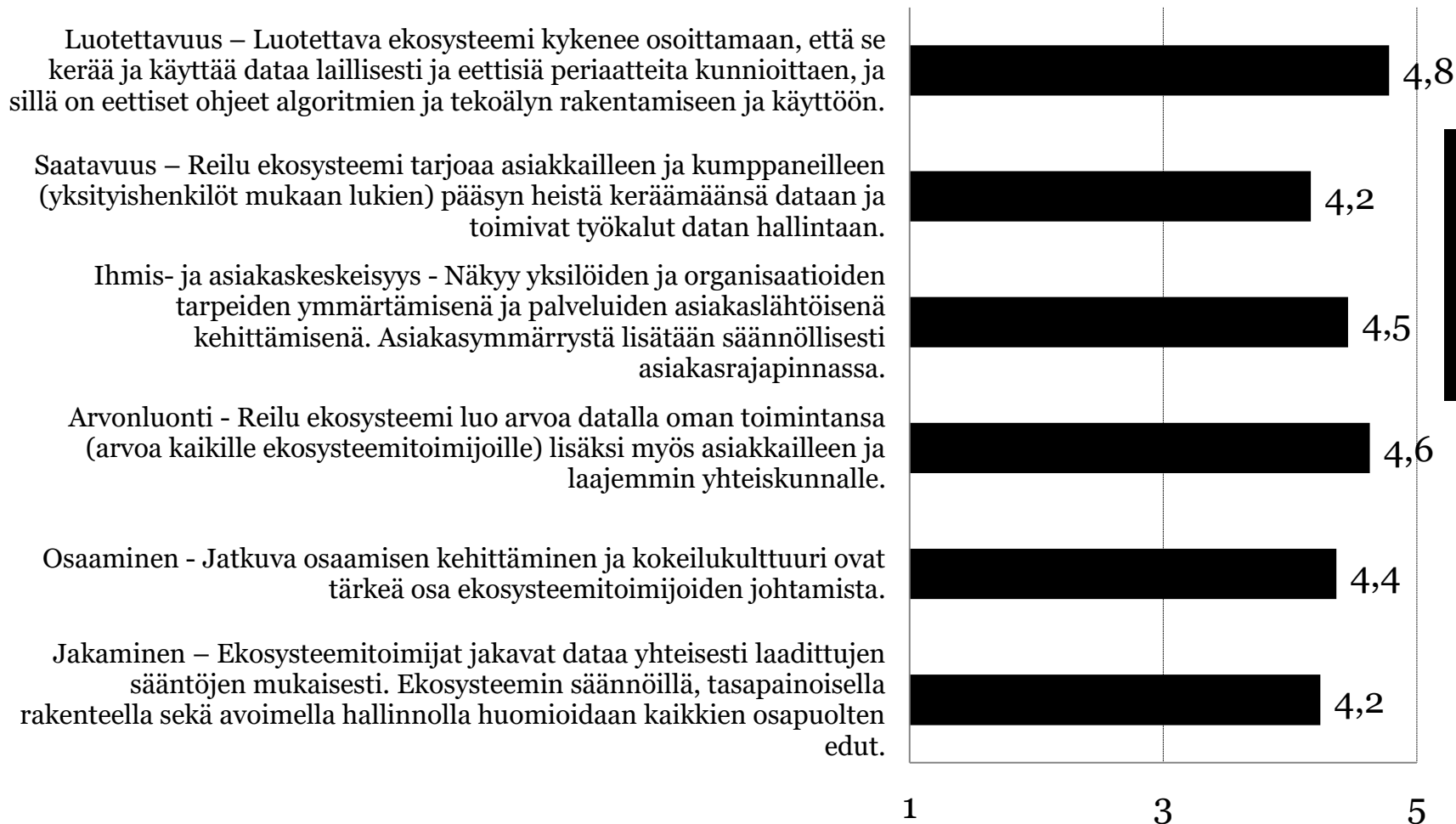
Asteikko (tärkeys): 1=ei lainkaan tärkeää...5=erittäin tärkeä

Asteikko (onnistuminen): 1=onnistuttu erittäin heikosti...5=onnistuttu erinomaisesti

• Top 3 kehityskohdetta ekosysteemille nähtiin olevan liiketoiminnan kasvattaminen, toiminnan resurssointi sekä datan hallinta/jakaminen. Kun tärkeyden ja onnistumisen välinen erotus on yli yhden, on kyseessä merkittävä ero.

Reilun datatalouden periaatteet ekosysteemissä

Kuinka keskeisenä näet reilun datatalouden kuusi periaatetta ekosysteemin menestymisen kannalta? N=105

- Vastaajat näkivät kaikki reilun datatalouden kuusi periaatetta tärkeinä ekosysteemin menestymisen kannalta
- Luotettavuus korostui tärkeimpänä tekijänä

Asteikko (tärkeys): 1=ei lainkaan tärkeä...5=erittäin tärkeä

Yhteenveto

Yhteenveto SWOT-analyysi

Vahvuudet

Analyysi

- Ymmärretään datan jakamisen hyödyt ja 2/3 vastaajista on osannut luoda siitä konkreettista (liike)toimintahyötyä
- Datan jaossa ja ekosysteemin kehittämisessä kunnianhimoisia tavoitteita
- Datan jako tunnistettu itsenäiseksi liiketoiminta-alueeksi ekosysteemin toiminnassa
- Selkeät osaamisvahvuudet verkostoitumisessa, asiakaslähtöisten palveluiden kehittämisessä ja tieteellisessä osaamisessa

Heikkoudet

Analyysi

- Ekosysteemin menestymistä ei seurata kokonaisuutena
- Suurimmat kehityskohteet liiketoiminnan kasvattamisessa/uudistamisessa, toiminnan resursoinnissa sekä datan hallinnassa/jakamisessa

Mahdollisuudet

Analyysi

- Paljon kasvuvaiheen ekosysteemejä
- Ekosysteemien hallintamallin kipupisteet tunnistettu
- Reilun datatalouden periaatteet koettiin kauttaaltaan tärkeiksi
- Luottamuksen lisääminen ekosysteemissä

Uhat

Analyysi

- Yhteiskunnallisen veturitoimijuuden ja vaikuttavuuden puute
- Ekosysteemien rahoituksen puute tai taipumattomuus
- Ekosysteemien kehityksen painopisteet jakautuvat liian laajalle skaalalle
- Tällä hetkellä maantieteellinen keskittyminen Helsinki ja Tampere

Ohjelma

- 8.30 Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 8.35 Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
- 8.55 Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
-
- 9.10 Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25 Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 9.30 Tilaisuus päättyy**

**Mitä Competitive Edge -
dataekosysteemi tekee ja tavoittelee?
Keitä on mukana ja mikä rooli datan
jakamisella on ekosysteemissä?
Millaisia hyötyjä on syntynyt ja mitä
siihen pääseminen on vaatinut?**

**Mitkä ovat teidän ekosysteeminne
vahvuudet ja kehityskohteet?
Resonoivatko ne tutkimuksen
tulosten kanssa?**

**Jos törmäisit lampun henkeen,
joka toteuttaisi kolme
dataekosysteemiin liittyvää
toivomusta, mitä ne olisivat?**

Ohjelma

- 8.30 Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 8.35 Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
- 8.55 Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
-
- 9.10 Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25 Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 9.30 Tilaisuus päättyy**

Ohjelma

- 8.30 Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 8.35 Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
- 8.55 Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
- 9.10 Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25 Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
-
- 9.30 Tilaisuus päättyy**

Reilun datatalouden sääntökirja

- [Sääntökirja](#) on opas dataverkoston perustamiseen sekä datanjakosopimusten yleisten ehtojen määrittelyyn
- Sisältää dataverkoston rakentamista helpottavia työkaluja ja sopimus pohjia

Sitra tukee datan jakamista ja hyödyntämistä innovaatioekosysteemeissä

- Julkaisemme tammikuussa 2024 käsikirjan, jossa kannustamme ekosysteemejä datan jakamiseen ja hyödyntämiseen uuden toimintamallin avulla.

Käsikirja esittelee toimintamallin,

joka auttaa ekosysteemejä määrittelemään liiketoiminnallisen haasteen, kehittämään siihen dataa hyödyntävän ratkaisun, käyttötapauksen sekä liiketoimintasuunnitelman.

Mukana erilliset työkalut

(pdf-työpohjia),

joita toimijat voivat hyödyntää ekosysteemin yhteistyön, kulttuurin ja liiketoiminnan kehittämisen tukena, sekä yhteisten toimintatapojen suunnittelussa.

Sitra järjestää myöhemmin koulutuskokonaisuuden,

jossa toimijoita valmennetaan uuden toimintamallin jalkauttamisessa ja käyttöönottamisessa omissa ekosysteemeissään.

**Stay
tuned!**

Materiaalit julkaistaan Sitran verkkosivuilla tammikuussa!

Kyselytutkimuksen tulokset ja seurantakysely

- Kyselytutkimuksen tulokset: [Dataa hyödyntävien ekosysteemien ja verkostojen kehitysaste 2023 – Sitra](#)
- Seurantakysely vuonna 2024 tai 2025
- Reilu datatalous -uutiskirje: [Tilaa uutiskirjeitä - Sitra](#)
- Seuraava Datatalouden tilannehuone ti 31.10. klo 8.30 aiheena EU-vaikuttaminen

Tilaa uutiskirjeitä

Sitran uutiskirjeissä kerromme ajankohtaisia kuulumisia tekemisistämme ja tapahtumistamme suoraan sähköpostiisi. Jos haluat pysyä kärryllä meistä, tilaa vaikka kaikki!

Anna yhteystietosi alla!

Sähköpostiosoite:*

Nimi:

Organisaatio:

(*tähdellä merkityt kentät ovat pakollisia)

Sitran uutiskirje

Ennakointi

Demokratia ja osallisuus

Kestävyysratkaisut

Reilu datatalous

Gaia-X (englanniksi)

Sitra Lab

TILAA UUTISKIRJE

Tilaamalla uutiskirjeitä hyväksyt tietojen käsittelyn Sitran [tietosuojaseloste](#)n mukaisesti.

Haluaisitko lukea työstämme englanniksi?
Englanniksi uutiskirjeitä voit tilata [tästä sivusta](#).

Ohjelma

- 8.30** **Miksi dataekosysteemeihin kannattaa panostaa nyt ja tulevaisuudessa?**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 8.35** **Dataekosysteemien kehitysaste -kyselyn tulokset**
Henrik Sievers, vanhempi asiantuntija, Innolink Research Oy
- 8.55** **Case Competitive Edge: Dataekosysteemeistä tulosta**
Veli-Pekka Luoma, innovaatio- ja ekosysteemityön johtava asiantuntija, Nokia
- 9.10** **Kysymyksiä ja keskustelua**
- 9.25** **Yhteenveto**
Saara Malkamäki, asiantuntija, Terveysdata 2030, Sitra
- 9.30** **Tilaisuus päättyy**
-